

УДК 282

Л. А. Паніна,*кандидат історичних наук, доцент Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*

СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ДОСВІД ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

У статті висвітлено досвід соціального служіння Римо-католицької церкви в сучасній Україні на прикладі діяльності регіональної Місії «Карітас-Спес» Кам'янецьк-Подільської дієцезії; увага зосереджена на доброчинності.

Ключові слова: *Поділля, Римо-католицька церква, Кам'янецьк-Подільська дієцезія, місія «Карітас-Спес», соціальне служіння, благодійність.*

СОЦИАЛЬНОЕ СЛУЖЕНИЕ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ В СОВРЕМЕННОЙ УКРАИНЕ: ОПЫТ ПОДОЛЬСКОГО РЕГИОНА

В статье отображено опыт социального служения Римско-католической церкви в современной Украине на примере деятельности региональной Миссии «Каритас-Спес» Камянецк-Подольской диоцезии, внимание сосредоточено на благотворительности.

Ключевые слова: *Подоліе, Римско-католическая церковь, Камянецк-Подольская диєцезія, Миссія «Карітас-Спес», соціальне служення, благодійність.*

SOCIAL SERVICE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN MODERN UKRAINE: EXPERIENCE OF PODOL REGION

In the article experience of social service is reflected of Roman Catholic Church in modern Ukraine on the example of activity of regional Mission of «Karitas-Spes» Kam'yanets'k-podil'ska diocese; attention is concentrated on charity.

Keywords: *Podol region, Roman Catholic Church, Kam'yanets'k-podil'ska diocese, mission of «Karitas-Spes», social service, charity.*

Незважаючи на значні дослідження з історії діяльності Римо-католицької церкви в сучасній Україні, вивчення означеної проблематики у вітчизняному релігієзнавстві не послаблюється, навпаки – дедалі

ширше і глибше розвиваються різні аспекти функціонування та розвитку католицької конфесії в суспільно-релігійному середовищі українського соціуму. Серед найбільш важливих тем дискутуються проблеми державно-церковних та міжконфесійних відносин, релігійної свободи, глобалізаційного виміру, етноконфесійних трансформацій тощо [2]. За визначенням В. Єленського, «найочевидніші та найменш спірні серед суспільно-релігійних змін, що відбулись в Україні, – це : а) відтворення релігійно-інституційної інфраструктури в масштабах, необхідних для нормального вираження релігійних почуттів; б) збільшення присутності релігійних інституцій в різних соціальних сферах, до яких вони виявляють традиційний інтерес: та в) дедалі виразніша інституалізація місіонерської, освітньої та добродійної діяльності церков та релігійних організацій» [1, с. 480]. Проте, і ці теми потребують змістовнішого аналізу, зокрема в площині вияву регіональних особливостей або локальних етноконфесійних специфік. У цьому зв'язку питання соціального служіння церкви, насамперед добродійної роботи Місії «Карітас-Спес» у Кам'янецьк-подільській дієцезії, тобто в регіоні, де присутність римо-католицької церкви є досить помітною, залишається актуальним і має значний науковий інтерес. Власне така постановка проблеми зумовлює завдання даної статті.

Попри належне висвітлення теми благочинної роботи Місії «Карітас-Спес» у вітчизняній історико-релігієзнавчій літературі, вважаємо за доцільне розкрити регіональну особливість цієї роботи принаймні побіжно, у контексті загальних статутних положень всеукраїнського масштабу та досвіду міжнародних зв'язків Місії, що діє в Подільському регіоні.

Отже, для виконання своїх статутних завдань, здійснення релігійних та благодійних програм Місія має права: при Місії можуть утворюватися товариства, братства, асоціації, інші об'єднання громадян для здійснення добродійності, вивчення та розповсюдження релігійної літератури, іншої культурно-просвітницької діяльності. Вони можуть мати свої статuti, що реєструються в порядку, встановленому для громадських об'єднань. Місія має право здійснювати добродійну діяльність і милосердя як самостійно, так і через громадські фонди. Місія у порядку, визначеному чинним законодавством, має право для виконання своїх статутних завдань засновувати видавничі, поліграфічні, виробничі, реставраційно-будівельні, сільськогосподарські та інші підприємства, а також благодійні заклади, притулки, лікарні, інтернати тощо, які мають право юридичної особи, а також приймати участь для виконання своїх статутних завдань у фінансуванні будів-

ництва, реставрації виробничого, житлового, культурного та побутового призначення, а також – у фінансуванні благодійних, екологічних програм інших організацій. Крім того, місія має право підтримувати стосунки з іншими інституціями та організаціями Римо-католицької церкви, де б вони не знаходилися [19, с. 76]; укладати договори та інші правові акти з релігійними організаціями, державними органами, різними підприємствами і організаціями в Україні та за кордоном. У власності Місії можуть бути будівлі, предмети культу, об'єкти виробничого, соціального і добродійного призначення, транспорт, кошти та інше майно, необхідне для забезпечення її діяльності. Місія може набувати для користування земельні ділянки, згідно чинного законодавства України; створювати безкоштовні курси, табори відпочинку для дорослих та дітей. Місія має право на придбання, володіння і використання релігійної літератури на свій вибір, а також інших предметів і матеріалів релігійного призначення [35].

Кам'янецьк-Подільське міське бюро «Карітас-Спес» реалізує наступні проекти: роздається гуманітарна допомога у вигляді ліків та бувшого у використанні одягу. Також видається у тимчасове використання інвалідні візки, кулі. Протягом останніх чотирьох років, завдячуючи допомозі Ополського відділу «Вспульнота Польська», здійснюються реабілітаційні курси для неповноправних осіб у глухолазах (Польща); з жовтня 2005 р. розпочато реалізацію проекту «Опіка на дому». Проектом охоплено сорок самотніх пристарілих та неповноправних осіб [19, с. 65]. Деякі особи потребують повної опіки. Спільно з Сестрами-Уршулянками організовано дитячу світлицю, надається одноразова фінансова та світкова (у вигляді продуктів) допомога, ведеться активна співпраця з районним відділом сім'ї та молоді, ведеться праця з дітьми «вулиці». З допомогою «Каріта-Спес» організовуються літні відпочинки в оздоровчих центрах Місії. За 2004 р. релігійна Місія влаштувала відпочинок 2714 дітям, яких супроводжували 257 вихователів [11, с. 3]. На протязі 2005 р. за підтримки «Карітас-Спес-Україна» діти мали змогу відпочити у «Дитячому селищі», що в Яблучниці (771 дит.), Харитативному центрі «Карітас-Спес-Олександрівка» (528 дит.) та центрі «Надія» в с. Зарічани. Особливістю відпочинку усіх названих таборів є обов'язкова молитовна програма, що направлена на духовний розвиток дітей.

У всіх «Світлицях» дітям допомагають зробити шкільне домашнє завдання, після чого є час для забав, екскурсій, занять з катехізісу. Серед основних завдань, які ставлять перед собою працівники «Світлиць» такі: допомога батькам у вихованні дітей у душі моральності

та християнських цінностей, підвищення відповідальності батьків за виховання власних дітей, популяризація у цьому руслі передового досвіду найкращих батьків, своєчасне виявлення дітей, які потребують допомоги, проведення з ними виховної роботи, влаштування екскурсій, вечорів відпочинку та ін. [8, с. 4].

З 2002 р. у Вінниці діє католицький соціально-терапевтичний центр «Молодіжна академія» ім. о. Піо при парафії Матері Божої Агельської. Виховна програма центру спрямована на всебічний розвиток дітей та молоді з багатодітних, малозабезпечених чи проблемних родин. Програма побудована на трьох ідеалах – Бог, Честь, Вітчизна та керується вченням католицької церкви [5, с. 11].

Ще одним важливим проектом «Карітас-Спес», що проводить Одеський регіональний центр Місії – «Діти в'язниці». Він здійснюється в дитячому будинку на території жіночої колонії в Одесі, де співробітники «Карітас-Спес» і добровольці молодіжного центру «Дон Боско» відвідують дітей ув'язнених матерів.

У травні 2004 р. запрацював проект, скерований на допомогу в'язням. Цей задум належить добродійному підрозділу «Карітас-Спес» Харківсько-запорізької дієцезії, який надає допомогу хворим та соціально-незахищеним в'язням Бердянської виправної колонії № 77. Крім цього, по можливості, організацією надається матеріальна допомога одягом та продуктами харчування [9, с. 3]. У 2002 р. «Карітас-Спес-Україна» вже співпрацював з трьома місцями позбавлення волі в Полтавській та Київській областях.

У Тернопільській області діє Дім спеціальної опіки-переховування, де потерпілим жінкам від сексуального рабства надають юридичну, реабілітаційну та психологічну допомогу, а тих кому погрожують викрадачі, потайки вивозять. Такі проекти підтримує благодійний фонд «Regina Pacis».

«Карітас-Спес» реалізує місцеві проекти, що покликані вирішувати проблеми характерні певним регіонам. На 2003 р. було відкрито пункт поселення (Борислав, Львівської обл.) для 37 біженців-чеченців, консультативно-інформаційний та гуманітарний пункт допомоги у Києві, соціальна та юридична допомога надається і у Дрогобичі. Місія також опікується українськими громадянами, які виїхали працювати за кордон, надаючи їм посильну допомогу та дбаючи про їх правовий захист. Реалізуючи такі проекти, «Карітас-Спес» завжди прагне співпрацювати з місцевими органами державної влади, подає свої проекти відповідним адміністраціям та міністерствам, діє спільно з прикордонною та міграційною службами [4, с. 25].

Впродовж першої половини 1990-х рр. визначились наступні напрямки роботи «Карітас-Спес» в Кам'янецьк-Подільській дієцезії:

1. Допомога дітям сиротам, дітям з неблагополучних сімей та неповносправним дітям. У місті Бар реалізується проект «Соціальна опіка над неповносправними дітьми», в Кам'янці-Подільському разом з Сестрами-Уршулянками реалізується проект по нагляду за дітьми у робочий час, в парафіях дієцезії проводяться акції «Різдвяна допомога дітям», «Кошик Святого Миколая», «Шкільне приладдя для потребуючих дітей», семінаристи із Городка проводять катехези та організують відпочинок для дітей-сиріт з Соколівського інтернату та ін. [5, с. 124].

2. Допомога особам похилого віку, неpoonsправним та хворим особам. В Городку функціонує Будинок Милосердя для пристарілих самотніх осіб, в Кам'янці-Подільському діє проект по опіці на дому над людьми похилого віку, в місті Бар розносяться безкоштовні обіди, кожного року в парафіях проводиться акція «Тиждень милосердя» та акція «Родинний пасхал», однієї з цілей якої є зібрання допомоги для утримання Будинку Милосердя в Городку. волонтери безкоштовно надають в користування медично-реабілітаційне обладнання, допомагають неповносправним особам пройти лікування і реабілітацію в медичних центрах Польщі, сприяють у придбанні ліків тощо.

3. Допомога багатодітним та малозабезпеченим сім'ям. надається гуманітарна допомога у вигляді одягу, продуктів харчування, ліків, шкільного приладдя, палива на зимовий період та ін.

4. Організація робочих місць для безробітних та допомога рільникам. В Хмельницькому функціонує організований «Карітасом» столярний цех, створюється пекарня «Карітасу» в місті Оратів, придбано два столярних станки і станок для плетення сітки для батьків багатодітних сімей, організуються вишколи в польщі для осіб, що прагнуть здобути нову кваліфікацію та почати своє мале виробництво, здійснюється допомога рільникам у набутті с/г техніки та ін. [4, с. 22].

5. Дієцезіальне бюро «Карітас» працює над створенням парафіяльних спільнот «Карітас-Спес», у яких вірні на волонтерських засадах реалізують харитативну місію церкви на локальному рівні [16, с. 34].

6. Діяльність PRO-LIFE, спрямована на захист людського життя від зародження до смерті. зокрема, проект передбачає різносторонню роз'яснювальну роботу по зменшенню числа абортів [6, с. 33].

Більш конкретну реалізацію благочинних проектів Місії можна розглядати на прикладі її роботи у Хмельницькій області. Насамперед варто зазначити, що в області щорічно відбуваються кур-

си оздоровлення та реабілітації дітей з малозабезпечених родин та шкіл-інтернатів у відпочинкових таборах «Карітас-Спес-Україна». Паралельно діє проект в наданні консультацій для малозабезпеченого населення в лікарнях міста у висококваліфікованих лікарів, а також проект «Портфелік-першокласнику» для дітей в школах-інтернатах Хмельницької області. Для дітей-сиріт, які виховуються в школах-інтернатах, проводиться акція «Святий Миколай» з подарунками і солодощами до Різдва свят [34].

При бюро Місії «Карітас-Спес-Хмельницький» постійно діє пункт прийому видачі гуманітарної допомоги фізичним та юридичним особам, а особливо – інвалідам від народження, людям, які втратили зір, самотнім матерям, багатодітним сім'ям, хворим на туберкульоз, ветеранам ВВВ, самотнім старим людям, безпритульним дорослим і «дітям вулиці».

При центрі «Карітас-Спес-Городок» функціонує Будинок Милосердя для самотніх, неповносправних, хворих людей. Переважно це особи похилого віку. Будинок створено ще у 1991 р. стараннями отця Владислава Венагса. Перший збудований будинок не відповідав експлуатаційним вимогам для вищезгаданих мешканців, тому було збудовано новий будинок за підтримки «Карітас-Польща», Renovabis, Kirche in Not. Закінчено будівництво у 2000 р. На сьогоднішній день у Будинку Милосердя проживає більше 60 осіб. Всі підопічні мають постійну опіку, триразове харчування, щоденний медичний догляд; є своя каплиця, у якій щоденно відправляється богослужіння; кожної першої п'ятниці місяця усі мешканці сповідаються. У Будинку Милосердя з 2002 р. працюють сестри-монахині з ордену Сестер Служниць Непорочної Діви Марії, які приїхали з міста Дембіце (Польща) [17, с. 45]. Шукати людей для проживання в будинку сьогодні не доводиться, тому що тут постійно є «жива черга». Передусім приймаються самотні особи, які позбавлені будь-якої опіки. Всі, хто проживає в Будинку, має забезпечену аж до смерті опіку: цих людей годують, доглядають, лікують та після смерті хоронять. Для малозабезпечених існує пункт видачі гуманітарної допомоги. В Будинку Милосердя є кімната відпочинку, де кожен може зайти сюди із своєї кімнати поспілкуватися, розвіятися, подивитися телевізор. Завдяки сучасно обладнаній кухні в Будинку існує практика видачі безкоштовних гарячих обідів для пенсіонерів з м. Городок, що не проживають у будинку, а також безкоштовні обіди для дітей-сиріт та малозабезпечених сімей.

Подібну роботу проводить осередок «Карітас-Спес-Оратів», що отримав реєстрацію в жовтні 2003 р.

Основними напрямками роботи «Карітас-Спес-Бар» є реалізація кількох проєктів. Насамперед, це благодійна кухня, яка щоденно обслуговує 40 осіб непрацюючих інвалідів, одиноких літніх людей, дітей-сиріт. Значна частина обідів доставляються додому волонтерами та працівниками територіального центру соціального обслуговування. крім обідів, потребуючі люди отримують гуманітарну допомогу, волонтери здійснюють догляд за хворими. Реалізується проєкт за участю римо-католицької парафії св. Анни, допомоги центрального офісу «Карітас-Спес», допомоги місцевих підприємств, територіального центру соціальної допомоги.

Проєкт «Діти-інваліди» охоплює постійною опікою 50 осіб віком від 7 до 17 років. Проєкт діє від 2000 р. Регулярні зустрічі «У колі друзів», шахові та шашкові турніри, перегляд відеофільмів, лялькові вистави, організація екскурсій, відвідування дітей обмежених у пересуванні вдома, надання гуманітарної допомоги – такі основні напрямки роботи в рамках даного проєкту. У реалізації проєкту допомагають волонтери, методисти і гуртківці загону «Милосердя» Центру позашкільної роботи з дітьми та підлітками районного відділу освіти парафії св. Анни [5, с. 23].

У рамках реалізації проєкту «Молодіжний християнський центр», який розпочав роботу у 2002 р., приділяється увага християнському вихованню молоді через організацію альтернативних форм проведення вільного часу. Це організація реколекцій, оаз для дітей та молоді. У 2002 р. в оазах взяло участь більше 200 дітей та молоді. На сьогоднішній день проєкт фінансується Кам'янецьк-Подільською дієцезією, парафією св. Анни та батьками.

Місія «Карітас Спес-Бар» розпочала діяльність від грудня 1997 р.

Місія «Карітас-Спес-Кам'янецьк-подільський» більшість своїх проєктів проводить за фінансової підтримки закордонних благодійних організацій та підрозділів міжнародної родини «Карітас». Зокрема, це такі структури, як: «Карітас-Польща», «Карітас-Італія», дієцезіальний «Карітас» м. Мюнсет (Німеччина), «Карітас» м. Ессен (Німеччина), «Карітас-Франція» (*Secours Catholique*), «Карітас-Німеччина» (*Deutscher Caritas Verband*) та партнерські організації «Renovabis» (Німеччина), «Kirche in not» (Церква у потребі – католицька гуманітарна організація), Мальтійська служба допомоги Німеччини, «The Queen of the Apostler Mission Association» (США), «Kindermissionwerk» (дитяча гуманітарна організація Католицької церкви в Німеччині), Робоча група «Співробітництво у скрутні та катастрофах», допомога у

разі катастроф (Німеччина), Європейська Рада у справах біженців і мігрантів [17, с. 64].

Певний час релігійна Місія надавала інформацію з питань працевлаштування за кордоном та здійснювала консультації з цього питання або направляла до організацій, які займаються виключно питаннями праці за кордоном та вирішують пов'язані з таким працевлаштуванням проблеми. Потреба у створенні такого органу була пов'язана з великою кількістю молодих людей, що постраждали від нечесних роботодавців за кордоном, а також із проблемою торгівлі людьми. Але, на жаль, ця діяльність проводилася лише до 2005 р. в м. Луцьк. На сьогоднішній день у зв'язку з відсутністю коштів така практика припинена.

Віднедавна, а саме з 2004 р., за підтримки «Карітас-Польща» та інших спонсорів у Бердянську при «Карітас-Спес-Бердянськ» розпочав роботу «Соціальний центр підтримки жінок». Центр покликаний підтримувати та надавати консультації жінкам, що зазнають насильства в сім'ї, а також організація займається розповсюдженням інформації про негативні наслідки абортів, стаючи на захист ненароджених дітей. В цьому напрямку активно проводить роботу й Всеукраїнський благодійний фонд «За гідність людини», який був заснований ординарієм Києво-Житомирської дієцезії Яном Пурвінським у 1992 р. У зв'язку із розширенням його діяльності 2000 р. Фонд було реорганізовано у Всеукраїнську благодійну організацію, а наступного року він став членом Європейського Інституту виховання сім'ї [11, с. 33].

Зокрема, з метою профілактики небажаної вагітності Фонд систематично організовує курси, завдання яких полягає навчити подружні пари засобів природного планування родини, також ним проводиться просвітницька робота серед молоді шкіл і вузів, роз'яснюються наслідки застосування контрацепції [6, с. 32].

За сприяння чи безпосередньої участі РКЦ систематично проводяться Дні захисту ненароджених дітей як на рівні парафій, так і держави. Така акція проходила, зокрема у Кам'янецьк-Подільському кафедральному соборі, де демонстрували відповідні кінофільми («Життя до народження», «Діти хочуть жити»), здійснювалась літургія [3, с. 7]. Загальносуспільний захід – XXII Міжнародний конгрес родини, який у травні 2006 р. проходив під гаслом «Родина – спільнота любові», став своєрідним продовженням Конгресів родини, котрі з 1980-х рр. проходять у всьому світі. Метою таких конгресів є ґрунтовний аналіз та спільний пошук вирішення питань, пов'язаних з родиною та подружжям (біоетика, дошлюбне виховання, волонтеріат та ін.) з огляду на специфіку країни Конгресу. «Питання сім'ї, – як за-

значив учасник конгресу, апостольській нунцій в Україні І. Юркович, – сьогодні дуже важливі як для України, так і для всього світу, адже це питання нашого майбутнього» [3, с. 39].

Упродовж 2008 р. релігійні організації активно проводили міжнародну діяльність спрямовану на зміцнення співпраці з одновірцями за кордоном. Так, за релігійною візою Україну відвідало 7846 іноземців, що у порівнянні з 2007 р. більше на 737 осіб. Держкомнацрелігій було надано офіційні погодження для 3046 зарубіжних громадян на релігійну діяльність, відповідними структурними підрозділами держадміністрацій – 4800; у тому числі: громадянам США – 2428, Ізраїлю – 2428, Польщі – 575, країн Азії – 443, Туреччини – 147, інших країн – 730. Упродовж звітнього періоду релігійні організації активно здійснювали гуманітарну та благодійну діяльність.

Найактивнішими донорами гуманітарної допомоги у звітному періоді були міжнародні релігійні організації: Німеччини – 5591,1 т, що складає 42% від загальної кількості; США – 1379,4 т (10,4%), Великої Британії – 1264 т (9,5%), Норвегії – 938,5 т (7%), Швеції – 608,5 т (4,2%), Швейцарії – 557,1 т (4,6%). Надійшло 1373,4 т вантажів гуманітарної допомоги з Австрії, Білорусії, Данії, Ізраїлю, Польщі, Російської Федерації, Фінляндії, Франції та інших країн [17, с. 19; 31].

Упродовж 2008 р. релігійні організації України при сприянні Держкомнацрелігій реалізували різноманітні проекти добродійної та милосердницької роботи. Здійснювалися масштабні заходи у напрямі духовної опіки та допомоги по догляду за особами, які перебувають у закладах соціального захисту – будинках для літніх людей, центрах для одиноких, будинках для дітей із фізичними та розумовими вадами тощо. Останніми роками така робота активно проводиться у пенітенціарних закладах. При релігійних організаціях утворюються осередки охорони здоров'я.

З метою забезпечення житла студентської молоді у Києві функціонує гуртожиток, який був відкритий у вересні 2004 р. за допомогою німецької благодійної організації «Renovabis». такі ж гуртожитки діють у Мукачево та Ужгороді. Власне, на сьогодні рівень співпраці «Карітас-Спес» України та організації «Renovabis» відзначається особливою успішністю та інтенсивністю. Підтвердженням цього є кількість проектів, зокрема за 2002 р. було профінансовано 172 проекти. Окрім того, що «Renovabis» опікується головним чином пасторальними, соціально-харитативними та розбудовчо-політичними проектами, організація солідарності сприяє партнерським зв'язкам та надає підтримку проектам, спрямованим на відродження церковного

і суспільного життя у 27 колишніх комуністичних країнах [11, с. 42]. В Україні «Renovabis» бере участь у фінансуванні будівництва нових храмів, семінарій, молитовних домів. На протязі багатьох років важливим напрямком діяльності залишається робота з дітьми та молоддю, зокрема, дітьми-сиротами, «дітьми-безхатченками» та дітьми, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Відпочинок за кордоном, як правило, організовують парафіяльні священики, використовуючи свої контакти із закордонними парафіями, організаціями і фондами – наприклад, польськими спільнотами. Такі відпочинки здебільшого проходять у релігійно-катехетичних таборах, де дбають про фізичний розвиток дітей. Наприклад, у Варшаві щорічно проводяться програми «Міжнародної Парафіяди дітей та молоді», куди часто скеровуються діти з римо-католицьких парафій (м. Острог) України. В Парафії синтезується віра і культура, що сприяє гармонійному розвитку людини. Тобто турбота акцентується на фізичному, інтелектуальному, духовному і творчому аспектах. в програмі передбачено проведення виставок художньо-прикладного мистецтва, зустрічей з спортсменами, поетами, письменниками, організуються також музичні програми, екскурсії. Релігійне виховання проходить не у формі реколекцій чи днів зосередження, а певних духовних практик [3, с. 17].

Крім того, парафіяльні осередки організують відпочинок дітей у своїй місцевості. З цією метою в Україні функціонує «Соціально-культурний центр для дітей та молоді» при «Карітас-Спес-Бердянськ», в якому займаються розвитком дитячих талантів. В центрі діє музичний гурток, діти мають можливість пограти в теніс та шахи, займаються образотворчим мистецтвом. Також у листопаді 2002 р. був створений Дитячий центр «Quo Vadis», куди щоденно приходять 30 дітей з малозабезпечених, бідних та неповних родин. Всього у центрі 50 дітей, від 3 до 6 років [5, с. 3].

Місія також веде активну співпрацю з Українською Греко-католицькою церквою (УГКЦ), де спільними зусиллями розповсюджуються хлібобулочні вироби «дітям-безхатченкам» у м. Києві: римо-католицький «Карітас-Спес» надає транспорт, а греко-католицький «Карітас-Київ» займається випічкою. Також РКЦ разом із баптистами та адвентистами у 2004 р. надала фінансову допомогу для оздоровлення дітей Київській міськраді [5, с. 10].

Отже, соціальні проекти Римо-католицької церкви в Україні відображають широкий спектр допомоги, яка направлена не лише на подолання матеріальних труднощів, а й на забезпечення духовного

розвитку та спроможності самостійно долати проблеми. Зважаючи на статутні положення та всеукраїнський досвід роботи, діяльність Місії «Карітас-Спес» на Поділлі має універсальний характер, концентруючись довкола католицьких парафій. Проте, залишається не з'ясованим питання – наскільки ця благочинність виходить за межі католицького та/чи польського сигменту.

Список використаних джерел:

1. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Львів : Вид-во Укр. кат. ун-ту, 2013. – 504 с.
2. Україна і Ватикан: до і після Другого Ватиканського Собору / За ред. А. Колодного, Л. Филипович та П. Яроцького. – К. : УАР, 2013. – 504 с.
3. Ворон О. П. Особливості розвитку Римо-католицької церкви в сучасній Україні. Автореферат дис. на здобуття наук. ступ. канд. іст. наук. – Острог, 2007.
4. Ворон О. П. Роль та визначення національного фактору Римо-Католицької церкви в Україні // Воляння з Волині. – 2007. – № 3. – 58 с.
5. Ворон О. П. Формування та основні напрямки діяльності релігійної місії РКЦ «Карітас-Спес» в Україні // Українське релігієзнавство : Бюлетень Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАНУ. – № 42. – 2006. – 243 с.
6. Ворон О. П. Християнська етика сімейно-шлюбних відносин / О. П. Ворон // Відомості. – Лондон, 2006. – № 2 (324). – 97 с.
7. Галасова М. О. Участь релігійних організацій у соціальній роботі в Україні // Збірник статей науково-практичної конференції. – Львів, 2003. – № 33. – 213 с.
8. Губман Б. Л. Современная католическая философия: человек и история / Б. Л. Губман. – М. : Мысль, 1993. – 265 с.
9. Доброер О. Л. соціальне вчення та Кам'янець-Подільська Дієцезія. Порівняльний аналіз 2001–2002 роки / О. Л. Доброер. – Л. : Світанок, 2006. – 165 с.
10. Єленський В. І. Творячи милостиню. Про добротинну діяльність релігійних організацій України / В. І. Єленський. – К. : Людина і світ, 1995. – № 8. – 78 с.
11. Майка Ю. И. Социальное учение католической церкви / Ю. И. Майка. – Рим ; Люблин ; Минск. – 1994. – 332 с.
12. Маринович М. Ф. До проблем релігійної свободи в Україні : місцеві церкви і закордонні місіонери. Сучасність / М. Ф. Мартинович. – Л. : Видавництво Українського католицького Університету, 2010. – 592 с.
13. Матвеев П. П. Важливі енцикліки Римських Пап // Часопис CREDO. – 2005, № 3. – 36 с.

14. Статистичні дані Державного комітету у справах релігій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://risu.org.ua/ua/index/resources/statistics/ukr-reg1999>

15. Станківський Р. О. Релігійні місії та сучасні тенденції їх розвитку // Р. О. Станківський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www/allbest.ru/religion/9000025036.html>

16. Шевчук С. І. РКЦ та Місія «Карітас-Спес»: тенденції розвитку // С. І. Шевчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://old.niss.gov.ua/Monitor/february2009/9/htm>